

اولین ماموریت وزیر بهداشت

اولین ماموریت محمدرضا ظفرقندی، وزیر بهداشت دولت چهاردهم مشخص شد؛ ساماندهی مشکلات گسترده پرستاران، با شروع اعتراض پرستاران در شهرهای مختلف، رئیس کل سازمان نظام پرستاری به رئیس جمهوری نامه نوشت؛ نامه‌ای که در آن از وضعیت موجود ابراز نگرانی کرد. احمدنجابتیان در این نامه اعلام کرد: «ابعاد انسانی به حدی رسیده است که در برخی بیمارستان‌های شهرها از جمله در البرز و شیراز با ترک کار و عدم حضور در شیفت‌های کاری توسط پرستاران مواجه شده‌اند.» از آن طرف هم محمد شریفی مقدم، دبیرکل خانه پرستار به خبرنگاران گفت: «این اولین بار است که پرستاران در اعتراض به شرایطشان، دست از کار کشیده‌اند.» به گفته او، خواسته پرستاران اجرای قانون است و چیزی بالاتر از اجرای قانون نمی‌خواهند. شکل اعتراض پرستاران سبب شد، ماجرا در دبیرخانه شورای امنیت کشور با حضور مسئولان دستگاه‌های مختلف بررسی شود. روابط عمومی سازمان نظام پرستاری اعلام کرد، جلسه‌ای در دبیرخانه شورای امنیت کشور با حضور نمایندگان وزارت بهداشت، دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران و شیراز، سازمان امور اداری و استخدامی، سازمان برنامه بودجه، رئیس کل سازمان نظام پرستاری و نهادهای مرتبط با حضور دبیر شورای امنیت کشور تشکیل شده تا موضوع مطالبات پرستاران کشور مورد بررسی قرار گیرد.

توریک مامور نیروی انتظامی در خاش

روز گذشته ستوان دوم حسینعلی پیری، جانشین پاوا شهرستان خاش از توزیع استان سیستان و بلوچستان با تیراندازی افراد مسلح مورد ترور قرار گرفته و به شهادت رسید. براساس اخبار منتشر شده این حادثه در حوالی بلوار بهداشت، نزدیک به منطقه هفتاد متری خاش رخ داده است. براساس اعلامیه‌ای که پایگاه اطلاع‌رسانی پلیس منتشر کرده است او ساعت ۱۴:۴۷ روز جمعه دوم شهریورماه حسین ورود به منزلش واقع در بلوار بهداشت خاش پس از اتمام ماموریت نماز جمعه مورد اصابت گلوله به نواحی سینّه و سر قرار گرفت و شهید شد. برخی خبرهای تایید نشده حکایت از آن دارند که گروهک تروریستی جیش العدل مسئولیت ترور شهید پیری را بر عهده گرفته است.

آخرین وضعیت ویروس‌ها

مینو محرز، متخصص بیماری‌های عفونی درباره آخرین وضعیت ویروس‌های خطرناک که خبرهای نگران‌کننده‌ای درباره آنها منتشر می‌شود، توضیح داد: «نگرانی ما از تجمع و راهپیمایی اربعین است، خصوصاً که زائران پاکستانی حضور دارند و هم ابله میمونی، هم تب‌دنگی و زیکا در پاکستان شیوع پیدا کرده است. در عراق هم این بیماری‌ها گزارش شده و باید کنترل خوب و دقیقی در مرزها انجام شود تا اگر فردی مبتلا شد، در جمع حضور پیدا نکند.» او در ادامه درباره ابله میمونی به خبرنگاران توضیح می‌دهد: «موردی از این ویروس در ایران نداشتیم.» او همچنین درباره نگرانی از بیماری سرخ‌ک هم می‌گوید: «در بزرگسالی نیست که دوباره واکسن سرخ‌ک تکرار شود، خصوصاً برای افرادی که ممکن است در معرض مبتلایان قرار بگیرند.»

کار کابینه را رصد می‌کنیم

انصاری به دلیل سوابق مشارکت با فعالان اجتماعی در دوره‌های مدیریت خود، روابط موثری با آنها داشته که در امیدواری امروز آنها تأثیر داشته است؛ دلیلی که باعث شد، او را فعالان محیط‌زیست هم معرفی کنند. حالا آنها منتظرند که مدیریت این دوره تفاوت چشمگیری داشته باشد: «این سرمایه اجتماعی امیدوار است برخی مسائل در فرآیندهای مشارکتی بصورت ریشه‌ای حل شود و علاوه بر این به‌عنوان یک دیدبان، دولت چهاردهم را با جدیت رصد می‌کند. این هم‌پیمانی با سازمان محیط‌زیست، به‌عنوان دیدبان حاکمیتی و مردمی در کنار هم خواهد بود.» از نگاه الموتی، در طول دهه‌های گذشته هر نوع مخالفت کارشناسی از سوی این سازمان با این انگ روبرو شد که محیط‌زیست، مانع توسعه کشور است و بخش زیادی از فعالان و کنشگران محیط‌زیست در طول سال‌های گذشته با رُفسایی روبرو بودند که از بخش‌های دیگر وارد این سازمان شدند. عملکرد آنها این نگاه را تقویت کرد که رئیس سازمان باید از بدنه همین سازمان باشد که هم مسائل آن را درک کند و برای آن بجنگد، هم این حوزه را به‌عنوان عامل توسعه پایدار تجربه کرده باشد؛ حالا این شرایط باعث شد اقبال از کسانی که از بدنه محیط‌زیست بودند در میان فعالان محیط‌زیست بیشتر باشد.

پروژه‌های انتقال آب بررسی شود

امیدسجادیان، فعال محیط‌زیست در استان کهگیلویه و بویراحمد است؛ او هم دیدگاهی مشابه الموتی دارد و می‌گوید، سازمان محیط‌زیست در دوره جدید باید پروژه‌های انتقال آب را در اولویت قرار دهد؛ چون زندگی میلیون‌ها انسان را در چند استان تحت تأثیر قرار می‌دهد: «خانم انصاری از بدنه سازمان است و با فعالان در سال‌هایی که در شهرداری تهران بود، ارتباط خوبی داشت به همین دلیل، حمایت جمعی از آنها را دارد. یکی از اولویت‌های این سازمان بحث انتقال بین حوزه‌ای و سد‌هایی است که در حال احداث هستند و به‌صورت مستقیم روی مناطق تحت مدیریت محیط‌زیست مؤثر است.»

او از سد خرسان و ماندگان در این استان می‌گوید: «نمونه پروژه‌های انتقال آب این سدها هستند که روی تالاب‌ها، مناطق حفاظت شده و رودخانه‌ها تأثیر گذارند و در زمره مسائلی قرار می‌گیرند که محیط‌زیست باید قاطعانه به آن ورود کند، اما در بسیاری از این موارد، سازمان نظر قاطع نداده و کج‌دار و مریز حرکت کرده است. توسعه نامتوازن در استان‌های زیادی رخ داده و برنامه و شیوه مدیریت آب باید اصلاح شود. اگر روند فعلی ادامه پیدا کند، مجاری انتقال آب پایانی نخواهد داشت و تقاضای جدید هم ایجاد می‌شود. چرا بیشتر تالاب‌ها خشک شده؟ چرا آورد آب رودخانه‌ها کم شده است؟ تأثیرات کم‌آبی بر پایین دست هم باید در نظر گرفته شود.»

او می‌گوید سازمان‌های مردم‌نهاد انتظار دارند که مورد مشورت سازمان قرار گیرند: «سازمان باید براساس ارزیابی‌های محیط‌زیستی پروژه‌های مرتبط با تنش آبی را پیگیری کند، مناطق تحت مدیریت خود را باید ارتقا و نیروهای خود را افزایش دهد. در کنار آن بحث مشارکت مردم را جدی بگیرند و در حد شعار نباشد. در مجموع باید به‌صورت مشارکتی اداره شود. در دوره گذشته در استان ما ساختاری موازی تشکیل شد که فعالان مستقل جایگاه چندانی نداشتند و ما عملاً روبروی سازمان قرار گرفتیم، با اینکه هدفی به غیر از مطالبه‌گری نداشتیم. سازمان‌های مردم‌نهاد آن چیزی را می‌بینند که شاید چارچوب‌های سازمان اجازه ندهد مورد توجه قرار گیرد، ما همه امید داشتیم که در این دوره این شرایط تغییر کند.»

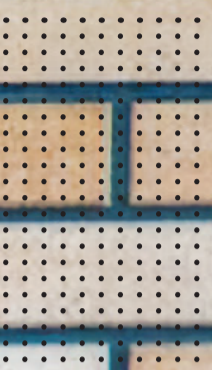
چانه‌زنی در کابینه

بعد از انتخاب شینا انصاری، پیش‌بینی‌هایی درباره آینده کاری او مطرح شد؛ یکی از آنها مربوط به دامنه اختیارات این سازمان بر مسائل کلان محیط‌زیستی ایران است و برخی اعتقاد دارند که این مسائل از دایره اختیارات رئیس سازمان محیط‌زیست خارج است، با این حال الموتی توضیح می‌دهد که انصاری می‌تواند نگاه دولت چهاردهم را در این حوزه تغییر دهد و شاید مهم‌ترین ماموریت او، چانه‌زنی و تغییر دیدگاه سیاستمداران باشد: «بخشی از این ناامیدی درباره ناتوانی سازمان محیط‌زیست به تفکر توسعه در ایران برمی‌گردد؛ نمونه آن ایده درباره خودکفایی است. در حالی که امروز ایده‌های جدیدی درباره خودکفایی وجود دارد، با توجه به چالش‌های تاریخی ایران در حوزه‌های مختلف محیط‌زیستی، همواره به منابع سرزمینی فشار زیادی وارد شده و دهه‌ها تجربه نشان می‌دهد که با این نگاه چاره‌ای به‌غیر از مصرف ایران نداشتیم؛ چون تعریف ما نسبت به خودکفایی، توسعه و پیشرفت ایراد داشته است. این موضوع فقط در حوزه سازمان محیط‌زیست نیست و باید تعاریف جدیدتری در این حوزه مدنظر قرار گیرد. در این مسائل سازمان محیط‌زیست نقش دارد و باید این نگاه را در ذهن سیاست‌گذار ایرانی تغییر دهد.»

نگاه سیاستمداران را تغییر دهید

تاکید الموتی، تغییر نگاه در حوزه توسعه و پیشرفت پایدار است؛ اتفاقی که مسعود پزشکیان در مناظرات انتخاباتی هم از آن استفاده و تأکید می‌کرد، نگاهی کارشناسی به مسائل دارد و با ریل فعلی، کشور به اهداف خود نمی‌رسد. الموتی می‌گوید، کاری که شینا انصاری باید انجام دهد، تغییر پارادایم «توسعه منابع محور» به «توسعه خردمندانه» است: «ما در طول سال‌های گذشته منابع خود را از دست دادیم و حالا رئیس سازمان محیط‌زیست باید از دولت‌مدران این قول را بگیرد که در دولت چهاردهم، تصمیمی در راستای تضعیف منابع گرفته نمی‌شود. از روز اول مهم‌ترین شاخص برای ماموریت رئیس سازمان محیط‌زیست، چانه‌زنی در دولت در نظر گرفته شود. او باید قدرت اقناع و لابی‌گری داشته باشد و بتواند در میان اعضای کابینه سرمایه اجتماعی به‌دست آورد که به‌واسطه آن از اقدامات آنها بر محیط‌زیست اثر نگذارد.»

رئیس شبکه سمن‌های کشور از گروه‌های ذی‌نفعی می‌گوید که به محیط‌زیست و منابع طبیعی آسیب زده‌اند؛ گروه‌های متنوع از منابع ارزان قیمت که برای پایداری خودشان حاضر شدند ناپایداری سرزمین را به‌وجود آورند؛ آنچه در این سال‌ها مورد غفلت قرار گرفته، مخربان برنامه‌ریزی توسعه‌ای ناپایدار بر خوردار از این مدل توسعه وجود دارد که به سودهای سرشار هزاران میلیاردی می‌رسند و نفع آنها در ادامه این مدل از توسعه است و کارهای خود را در وزارتخانه دیگر پیش می‌برند. نمونه بارز آن مسائلی مانند بخشی از پتروشیمی‌ها، پالایشگاه‌ها و سدسازی‌ها در سال‌های گذشته است. زمانی که سازمان‌های متولی با آنها مداخلات کنند یا شناسایی نشوند و بتوانند در پشت پرده لابی‌گری طرح‌های خود را پیش ببرند، امید به این که وضعیت مطلوبی را در این حوزه ببینیم، بسیار کم‌رنگ است. از نظر سرمایه اجتماعی هم وقتی مردم و جوامع محلی می‌بینند آنها به راحتی از منابع استفاده می‌کنند، همه فعالیت‌های آموزشی و ترویجی این حوزه با شکست روبرو می‌شود و سازمان‌های مردم‌نهاد کارآمدی خود را از دست می‌دهند. از وظایف اصلی سازمان‌های حفاظتی این است که یک‌بار برای همیشه جلوی این رانتخواری‌ها و ویژه‌خواری‌ها را بگیرند و خانم انصاری هم متعهد به شفافیت و مشارکت کامل با بدنه اجتماعی باشند.»

علی بیت‌اللهی

عضو کمیته تخصصی انتخاب رئیس سازمان محیط‌زیست: نقطه قوتی که در برنامه خانم انصاری

به آن رسیدیم و مطمئن شدم با تکیه بر آن می‌تواند عمل کند. تأکید روی سمن‌ها (سازمان‌های مردم‌نهاد) بود. ما سازمان‌های مردم‌نهاد دوستدار محیط‌زیست کشورند و بدون چشم داشت فعالیت می‌کنند و سازمان محیط‌زیست می‌تواند با ارتباط با آنها توان خود را به شکل قابل ملاحظه‌ای بالا ببرد.

ماموریت انصاری برای محیط‌زیست ایران

این خلاصه‌ای از وضعیت فعلی میراثی است که رئیس تازه محیط‌زیست آن را تحویل می‌گیرد؛ مشکلات متعدد در مناطق حفاظت شده، آلودگی محیط‌زیست انسانی، شهری، دریایی و به‌خصوص بحران‌های حقوقی که محصول بیش از چهارده برنامه‌ریزی توسعه‌ای ناپایدار است. فعالان این حوزه می‌گویند، گره‌های حقوقی زیادی در این حوزه وجود دارد که در سال‌های اخیر به یکی از ضعف‌های این سازمان در طول دهه‌های اخیر تبدیل شد. از نگاه آنها سازمان حفاظت محیط‌زیست در طول دهه‌های گذشته به موضوعی دور از اولویت در نگاه سیاستمداران تبدیل شد و به‌همین دلیل توانمند شدن آن مورد توجه نبوده است؛ در حالی که این سازمان با تمام بخش‌های زندگی و حکمرانی کشور ارتباط دارد و باید متخصصانی از همه بخش‌ها در آن حضور داشته باشند. محمد الموتی، دبیر شبکه محیط‌زیست و منابع طبیعی و یکی دیگر از اعضای کمیته انتخاب رئیس این سازمان می‌گوید، نگاه غیرواقعی به این سازمان در طول سال‌های گذشته باعث شده همیشه از نظر بودجه با مشکلات زیادی روبرو باشد: «آنچه خانم انصاری تحویل می‌گیرد تفاوت چندانی با آنچه سلاجقه و مدیران پیشین تحویل گرفتند، ندارد. با توجه به انباشت بحران‌های محیط‌زیستی و تبدیل شدن آن به بخشی از ابرچالش‌های اول کشور، حالا او با وضعیت سخت و پیچیده‌ای روبرو است.»

برای من به‌عنوان یکی از اعضای این کمیته اهمیت داشت، این بود که سازمان محیط‌زیست از نظر پرسنلی و اعتباری قابل مقایسه با وزارتخانه بزرگی مانند نیرو و صنعت و معدن و جهاد کشاورزی نیست. نقطه قوتی که در برنامه خانم انصاری به آن رسیدیم و مطمئن شدم با تکیه بر آن می‌تواند موفق عمل کند، تأکید روی ارتباط مستقیم با سمن‌ها (سازمان‌های مردم‌نهاد) بود. ما سازمان‌های مردم‌نهاد زیادی داریم که دوستدار محیط‌زیست کشورند و بدون چشم داشت فعالیت می‌کنند و سازمان محیط‌زیست می‌تواند با ارتباط با آنها توان خود را به شکل قابل ملاحظه‌ای بالا ببرد.»

بیت‌اللهی بخش دیگری از نقطه قوت برنامه انصاری را استفاده از محققان دوستدار محیط‌زیست و فراسازمانی می‌داند: «در این برنامه بسیاری از اساتید و کنشگران محیط‌زیستی خارج از سازمان محیط‌زیست به‌عنوان عضوی از این سازمان در نظر گرفته شدند. در مجموع این دو عامل برای من بسیار مهم بود؛ چون ما واقعیت‌ها را می‌دانیم. محدودیت اعتبارات و محدودیت لجستیک سازمان محیط‌زیست، نفرت پرسنلی، محدودیت‌های محیطیان و موارد دیگر با تکیه بر نیروهای علاقمند داوطلب می‌تواند شکل بگیرد. یکی از برنامه‌هایی که باید در خصوص آنها از این به بعد سوال برسیم، ارتباط مستمر با عناصر فراسازمانی علاقمند به محیط‌زیست کشور است.»

بسیاری از کنشگران محیط‌زیستی و کارشناسانی که در طول دو ماه اخیر نگران انتخاب رئیس سازمان محیط‌زیست بودند، تأکید می‌کردند که رئیس این سازمان باید از بدنه آن باشد، موضوعی که در کارنامه شینا انصاری هم دیده می‌شد و توانست امتیاز خوبی برایش به دنبال داشته باشد. بیت‌اللهی این نکته را در امتیازات خود در نظر گرفته بود: «امتیاز بزرگ دیگری که خانم انصاری داشت، این بود که برای اولین بار در تصدی‌گری ریاست سازمان محیط‌زیست، یک کارشناس با مدرک تخصصی مرتبط از بدنه همان سازمان برای ریاست محیط‌زیست انتخاب می‌شود که مورد اقبال پرسنل سازمان قرار گرفته است. او همیشه و حتی زمانی که خبری از انتخابات نبود، محیط‌زیست را به‌عنوان دغدغه‌ورونی خود دیده‌اند و غیر از تخصص خود، مسئولیت دیگری را نداشته است که بخش دیگری از امتیازات او محسوب می‌شود.»

تازه محیط‌زیست آن را تحویل می‌گیرد؛ مشکلات متعدد در مناطق حفاظت شده، آلودگی محیط‌زیست انسانی، شهری، دریایی و به‌خصوص بحران‌های حقوقی که محصول بیش از چهارده برنامه‌ریزی توسعه‌ای ناپایدار است. فعالان این حوزه می‌گویند، گره‌های حقوقی زیادی در این حوزه وجود دارد که در سال‌های اخیر به یکی از ضعف‌های این سازمان در طول دهه‌های اخیر تبدیل شد. از نگاه آنها سازمان حفاظت محیط‌زیست در طول دهه‌های گذشته به موضوعی دور از اولویت در نگاه سیاستمداران تبدیل شد و به‌همین دلیل توانمند شدن آن مورد توجه نبوده است؛ در حالی که این سازمان با تمام بخش‌های زندگی و حکمرانی کشور ارتباط دارد و باید متخصصانی از همه بخش‌ها در آن حضور داشته باشند. محمد الموتی، دبیر شبکه محیط‌زیست و منابع طبیعی و یکی دیگر از اعضای کمیته انتخاب رئیس این سازمان می‌گوید، نگاه غیرواقعی به این سازمان در طول سال‌های گذشته باعث شده همیشه از نظر بودجه با مشکلات زیادی روبرو باشد: «آنچه خانم انصاری تحویل می‌گیرد تفاوت چندانی با آنچه سلاجقه و مدیران پیشین تحویل گرفتند، ندارد. با توجه به انباشت بحران‌های محیط‌زیستی و تبدیل شدن آن به بخشی از ابرچالش‌های اول کشور، حالا او با وضعیت سخت و پیچیده‌ای روبرو است.»

سیاسیون و مافیاهای متعددی که با محیط‌زیست «تعارض منافع» دارند، اتفاق افتاده است. اینکه خانم دکتر انصاری تا چه حد می‌تواند کشتی در هم شکسته محیط‌زیست ایران را از غرق شدن نجات دهد بستگی به عوامل متعددی از جمله «انتخاب معاونان و مدیران»، قدر، ایستادگی و برنامه‌محور بودن خود ایشان دارد؛ اما انتخاب او نویدی تازه است به ما که سال‌هاست عادت کرده‌ایم لابی‌گران پرنفوذ را پیروز میدان بدانیم؛ نویدی پیروزی قانون و شکست لابی‌گری آن‌هم در سازمانی که همواره قربانی زدویندها و مناسبات سیاسیون و سرمایه‌داران خصوصی و دولتی شده است. این خود بزرگترین روزنه برای امید است؛ روزنه‌ای که امیدواریم هر روز بزرگ‌تر شود و نوید «توسعه پایدار» برای کشور باشد.

تغییر دهند که دموکراسی نیندیم نه این‌ها که تازه می‌خواهیم تجربه کنیم و مزه اش را شاید سال‌ها زیر دندان نگه داریم و دلمان خوش باشد به آن، خدشدار و نغز کند. ما که با هزاران امید، در اوج ناامیدی پای صندوق آمده بودیم و فکرش را هم نمی‌کردیم آنچه مردم می‌خواهند بشود؛ حالا باز می‌ترسیدیم نکند لابی‌گران موفق شوند و رئیس سازمان را خلاف امید ما و با گذاردن بر آن روند دموکراتیک، انتخاب کنند و بدر آن امید در دل هامان رشد نکند؛ بخشکد یا بپوسد. می‌خواهم بگویم انتخاب شینا انصاری می‌تواند خبری خوش برای محیط‌زیستی‌ها و حتی تمام ایرانیان باشد؛ هم از این منظر که انتخاب یک فرد متخصص سازمانی است که قدم به قدم در آن رشد کرده اما مهم‌تر از آن، این انتصاب از این منظر اهمیت دارد که در اثر شکست لابی‌گری

انتقال آب است و البته قدرت مدیریتی بسیار بالایی دارد، گزینه نهایی است و با پشتوانه فلان فرد به رئیس جمهوری تحمیل شده؛ دیگری می‌گفت، خانم y که جز یک مدرک، تجربه و سواد و دغدغه‌ای در این حوزه ندارد و حتی نامش هم برای محیط‌زیستی‌ها آشنا نیست با لابی‌سیاسیون به صدر جدول آمده و قرار است به جای افرادی بنشیند که برترین‌های لیست منتخبین کمیته راهبری محیط‌زیست هستند. باز خبر می‌آمد که فلان آقای ریش‌سپید که قبلاً در سازمان کاره‌ای بوده و پرسنل چندان از عملکرد ایشان راضی نبوده‌اند، قرار است رئیس سازمان شود یا اینکه فلان خانم به‌صرف اینکه قرار است تعداد اعضای بانوی کابینه بالا برود، انتخاب نهایی است. اما نگرانی از انتخاب یک فرد غیر محیط‌زیستی تنها دالهره محیط‌زیستی‌ها نبود؛ آنچه همه را بیشتر می‌ترساند این بود که افراد بانفوذ نتیجه را به گونه‌ای